

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5 Fylke: Vest-lyder.
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Fyslebo.
 Emne: Vassbering. Bygdelag:
 Oppskr. av: Eirik Skjavesland. Gard: Skjavesland.
 (adresse): Fyslebo G.nr. 82 Br.nr. 8.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Det eg hev sett og kjemmer til.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Bering av vatn med vassåh og to byttar var onykje brukt her i bygdene før i tida. Namn: åg. Det kvilde på begge skuldrane, hadde utholde opening for halsen og var utskore so det fall godt etter hals og skuldrar. Eg hev ikkje sett anna enn jernlekkje og jernkrokar brukt i åket, men gjeng ut frå at vidjar var brukt tidlegare - liksom vel som til kuband, spennar og heller (fothelle til hesten). Etter 1910-15 er det sjeldan eg hev sett åket i bruk.
2. Slik vassbering som nemnt under dette punkt hev eg ikkje sett. Eit slikt lagga hev med to øyver kallav ein ei balje eller ei vassbalje. Brukar ein eit balja til klavask, blir det klabalje. Hev sett dei hev havt i ein tumole eller ei stor treflis for å hindra skulping, men ikkje alle brukte det.
3. Lume brukte vanlege ski til å setja vasskaret på og skuva når dei lykte det var for tungt å bera når det var snø.
4. Det var helst kona, tenestegjenta eller barna som bar vatn. Elles skilde det

mykje kor hjelpsame mennene eller dei vakarne karane var - eller ikkje var - og kor travelt dei hadde det med skogarbeid, høykøyring o. sl. Det var tungt å bera vatn. Ein hadde ei kjensle av at armene blei lengere og lengere eller kvart av all denne vassberinga, når ein bar utan åk - noko som var likeo mykje brukt. Ordtaket: det er gagnleg å bera åk i ungdomen, er vel kjent. Då skulde ein ikkje vera redd for tunge sak, skulde bera seg, fekk det lettare i alderdommen.

5. Som nemnt mest ikkje brukt no. Under turken i Fjov (1947) såg eg åket i bruk, dei hadde til og med måtte laga seg eit mytt for høvet. Sjølv hev eg åk og fleire gamle reidskap og ting i mitt vesle gardsmuse. På småbruk og husmannsplassar var noko åket lengst i bruk.

6. Køyring av vatn berre når det blir uvanleg turt um summars eller når springvatnsleidningar og kjelder frys til i serleg kalde vintrar.

7. Dei fleste hev det i orden med springvatn eller pumpe til Fjov og kjøkken. Summe må bera vatn når det er turt um summars eller det frys um vinteren. Men elles er det nokso mykje vassbering i bygdene enno, diverre. Etter offentleg opptak er det vald meimder i mange kommunar til å få skilt på vatnspursmålet. Under pkt. 5 er hev tenkt på bring med åk når det er svart som
 ovantot.